

ALGEMEEN

NIEUWS- EN ADVERTENTIE-BLAD.

Dit Blad wordt des *Woensdags* en *Zaturdags* uitgegeven: 's GRAVENHAGE aan het Bureau, in de *Lange-Pooten*, N.° 169; bij den Boekverkooper van *Weelden*, op het *Spui*, en *M. de Lijon*, in de *Spuistraat*; — AMSTERDAM, bij *M. Schooneveld en Zoon*: overigens bij de gewone Correspondenten.

Het abonnement geschiedt bij vooruitbetaling, wordt gerekend met den eersten dag der maand in te gaan, en voor niet minder dan drie maanden aangenomen.

Prijs voor drie maanden, 's Gravenhage . . . . . f 2: 8: —
 . . . . . vragsvrij in de andere Steden van het Koninkrijk . . . . . » 2: 14: —
 . . . . . de Advertentien, elke regel Brevier . . . . . » —: 4: —

De Heeren Post-meesters en Boekhandelaren worden verzocht het getal hunner abonnementen vóór den eersten van elke maand optegeven: alzoo de oplage, uit hoofde van het Zegel-regt, niet ruimer dan het bestelde getal exemplaren genomen wordt, zonde men zich buiten staat bevinden, om aan de zich te laat anmeldende inteekenaren de eerste nummers van de maand te leveren.

NEDERLANDEN.

Brussel, den 4 October.

H. K. en K. H. de Prinses van Oranje is, in den namiddag, in deze residentie aangekomen, met de jonge Vorsten, hare Zonen.

Leuven, den 4 October.

De dag van Maandag, de 9 dezer, is bepaald tot de plechtige uitdeeling der medailles aan de schrijvers der bekroonde verhandelingen, op de prijsvragen van dit jaar voorgesteld door de Hooge School.

De namen der genen, welke deze Akademische palmen behaald hebben, zijn: voor eene der prijsvragen door de faculteit der Letteren voorgesteld, *Pierre van der Top*, van Antwerpen; voor de eerste prijsvraag der faculteit van Wetenschappen, *J. B. Motte*, van Viesville, dezelfde die in het verledene jaar ook de medaille in zijne faculteit behaalde, en, voor de derde, *Bernard de Saint Moulin*, van Houdeny-Aimeries; voor de prijsvraag door de faculteit der Regten voorgesteld, *Jacques Francois Schollaert*, van Lokeren; en voor die van de faculteit van Geneeskunde, *André Colin Khonraad*, alle kweekelingen van de Universiteit dier stad.

De inschrijvingen tot de onderscheidene cursus, waarmede reeds den 2 dezer begonnen is, hebben op dien dag een aanvang genomen.

FRANKRIJK.

Parijs, den 2 October.

De Koning, gezeten op zijnen troon, heeft de gelukwenschen van de groot-dignitarissen, de maarschalcken, enz., ontvangen. De lastdragers (*forts de la halle*) en de kolendragers van Parijs zijn toegelaten in het vertrek van de Hertogin van *Berry*: inkomende twee aan twee en een eerbiedig stilzwijgen in acht nemende, hebben zij voorbij de wieg van den jongen Vorst gedefileerd. De bulletins van de gezondheid der Hertogin en van den jonggeborenen Hertog van *Bordsaux* zijn zeer gunstig.

— De Pastoor van Cl. . . , in de omstreek van Parijs, is onlangs in zijn ambt opgeschort. Hij hield eene kleine landhoeve en verkocht zelf zijne vruchten, gevogelte, groentens, boter en eijeren. Zich geheel toewijdende aan de zorg van zijn hoenderhok, verzuimde hij zijne gemeente, en begaf zich elken morgen, om twee ure, naar de markt te Parijs, met kar en mandens.

MENGELWERK.

Aan den Redacteur van het Algemeen Nieuws- en Advertentie-Blad.

MIJNHEER DE REDACTEUR!

Bij het naderen van den winter, naderen de bewoners van die streken onzes Vaderlands, welke steeds aan de onheilen van water en ijs in dat jaar-seizoen zijn blootgesteld, wederom de gelegenheid, dat treurtooneelen en rampen de bekoorlijke beelden

van den zomer afwisselen; dat al het akelige kan hernieuwd worden, hetwelk de noodlottige dagen van de verloopene Louwmaand zoo droevig kenschetste. Gelukkig diegenen, die zich den schoonen zomer hebben te nutte gemaakt, om de beveiligingsmiddelen te herstellen en te vermeerderen, waar de ondervinding des afgeloopenen jaars, zulks heeft noodzakelijk gemaakt!

Jammer dat het allerloffelijkst voorbeeld van die van het land van *Allena*, in de provincie Noord-Brabant, niet algemeen gevolgd zij, welke, schoon in den verloopenen winter geene dijkbreuk gehad, doch in het grootste gevaar daarvan verkeerd hebbende, hunne dijken en waterkeeringen algemeen zoodanig hebben verzaaid en verhoogd, dat dezelve, buiten onvoorziene toevallen, veilig zijn tegen den hoogsten tot nog toe bekenden stand der rivier; — Jammer dat niet overal deze handelwijs heeft navolgers gevonden, en dat, bij sommigen, nieuwe rampen de leerschool der ondervinding zullen moeten uitmaken! —

Eene Stad in Zuid-Holland, niet verre van de zoo even genoemde landstreek gelegen, welke in 1809 alleen door zamenspanning van alle krachten, opoffering, ijver en beleid op het oogenblik des gevaars, aan eenen wissen ondergang is ontkomen; welke in 1820, toen men verzuimd had, de schotbalken, waardoor de poorten worden afgekist, in derzelve nabijheid te leggen, zoodra de stand der rivier eenigzins gevaarlijk is, gelijk van ouds altijd gebruikelijk was, van de landzijde schier overstromd is geworden; naardien die schotbalken, toen het vloedwater de poorten met geweld instroomde, nog gezocht, toevallig eindelijk gevonden, van eenen verre afstand moesten geliaald worden; eene stad waaruit het water moet gekeerd worden door twee slecht geconstrueerde dijken, veel lager dan de buitendijken, doorboord van kelders der daarop staande huizen, welke derzelve zwaarte verminderen, en met zand aangevuld, iets dat de wielingen bevordert; eene stad welke zich door noodkistingen van binnen reeds moet bevestigen, wanneer buiten dezelve de dijk nog verschillende duimen bot heeft; eene stad eindelijk, die in *critique* oogenblikken van dien aard, alle moeilijkheden en bezwaren vereenigt, had vooral die voorzorgen noodig, van welke hare voorschreven naburen zulke een loffelijk voorbeeld hebben gegeven: — en hoezeer het niet te ontkennen zij, dat het in acht nemen dier voorzorgen, groote *pecuniele* opoffering en ontreving dan de zijde der bewoners der binnen dezelve stad gevestigde dijken zonde vorderen, zoo ware zulks verkieslijker, aan de gedurige vrees, waarin men des winters noodzakelijk aldaar verkeerden moet.

Ook even buiten die stad, bestaat een ongevaar aan eene waterkeering, welks herstelling, vooral in dit jaar, even zeer te vergeefs verwacht is, en welks voortdoring aan de landzijde het gevaar voor de stad niet minder geducht doet zijn: het is de zogmuur die den wal met den buitendijk vereenigt, en even daardoor tot waterkeering dienen moet. Deze muur, in 1809 door de kracht des waters van een gescheurd, destijds door *machines* zaamgehouden, doch van tijd

tot tijd meer verwijderd, strekt niet minder tot kommerlijke vrees, dat dezelve voor het wigt des waters moettende bezwijken, tot eene doorbraak op dat punt zal gelegenheid geven, ten gevolge van welke de tegenover liggende wal in bezwarende omstandigheden kan verkeeren, die deze stad niet geheel buiten gevaar zouden stellen. Ook het omliggend land had in den afgelopen zomer, op het voetspoor van den nabuur, op eene gedachte wijze kunnen verzekerd zijn, door, namelijk, de lengte dijks van dezelve stad tot op twee honderd roeden afstands op den straatweg, alwaar het water in Januarij ll. meer dan een voet hoogte heeft overgelopen, zoodanig te verzwaren en te verhoogen, dat dezelve gelijkvormig was aan de aansluit-dijken van de daar liggende sluis ter uitwatering der *Linge* dienende, welke zoodanig versterkt zijn, dat zij niet meer, gelijk in den laatst verloop winter, het eerst zullen bezwijken.

Vreedid, inderdaad, is en blijft het, dat men ter laatstgenoemde plaats, ter verbetering der waterkeeringen, niets heeft zien daarstellen, terwijl aan de zijde van het land van *Allena*, alwaar de onvermoeide ijver, beleid en werkzaamheid door het behoud des lands zijn bekroond geworden, de middelen van verdediging tegen het water, op eene gedachte wijze zijn vermeerderd. Mogt nog de waakzaamheid des eenen, die van den anderen ontsteken! — En mogt de herinnering daarvoor door middel van dit Blad, nog bij tijds de gewenschte gevolgen hebben!

G — , den 30 September 1820.

B.

MIJNHEER!

Ik vertrouw dat de volgende berigten, tot de nabijheid van de Stad Vianen betrekkelijk, een plaatsje in Uw Dagblad waardig zullen worden geoordeeld.

De veilige overtocht der Rivier de *Lek*, voor die Stad stroomcude, verdient inderdaad wel eenige aanmerking, daar zeer vele personen, bepaaldelijk ook Zijne Majesteit onze Koning, en het Koninklijke Huis, zoo wel als nu in deze dagen, de heeren leden der Staten-Generaal, zich over dezen weg naar Brabant begeven. — Elk bedroeft zich over den allerellendigsten en schandelijksten toestand van den *Veerdam* of weg gelegen op een' zeer kleinen afstand van den *Noorder-Lekkerdyk* tot aan de rivier de *Lek*; deze weg zonder zand noch klinkers, vertoont aan den grooten straatweg N.º 8, eenen geheelen modderpoel. Reeds hebben vele reizigers aldaar verscheidene gevaren ondervonden; men kan niet nalaten de reden daarvan te onderzoeken: en dan verneemt men dat de Administratie der Domeinen met die van den Waterstaat, of die van den Waterstaat met de Domeinen (zoo als gij het liefst hebt) in verschil zijn over het onderhoud van genoemden Veerweg.

Wij mogen hopen, dat de plaatsing van dezen brief de afdoening van eenen twist, waaraan zoo vele menschen worden gewaagd, zal bespoedigen; des te meer daar de vermaarde troep van *Madame Blondin*, tevens toevallig met eenige ledige rijtuigen van onzen Kroon-Prins, den bovengenoemde *Veerdam* passerende zeer groot gevaar gelopen heeft van hare *respective* vliegende leden, zoo noodig ter nitoeffening harer edele kunst en voor het welzijn der maatschappij, in den modderpoel te verbrijzelen. — Men wachte toch niet, om het kwaad te herstellen, tot dat een onzer groote Redenaars, van Leijden of elders, in dit slijk eeuwig tot zwijgen worde gebragt.

Ik ben met achting,

P. A.

MIJNHEER!

Gij zijt een liefhebber van korte brieven: dus ter zake:

Ik ben een inwoonder van het aangename *Pijpe-*Stadje**, dat door deszelfs frische gezonde ligging sinds eeuwen beroemd is geweest; nog korter: ik woon te Gouda. Sedert een paar jaren, is alhier eene *Stroop-Kokerij van Aardappelen* opgericht, midden op de haven, dus in het beste gedeelte der Stad, welke fabriek zulk een' stank in de Stad veroorzaakt, dat ik niet twijfel, of de nabijwonende menschen zullen zich welhaast, zoo niet een pestziekte, ten minste eene longontsteking moeten getroosten; daar komt nog bij, dat het vuilnis van die fabriek het anders zoo heerlijke water bederft, zoo dat mogelijk twee honderd huishoudens daardoor verplicht worden om hun drinkwater in de rivier de *IJssel* of elders, verre van húnne woningen, te moeten halen. Nu zou ik

vragen, Mijnheer, of gij geen huismiddeltje weet, om ons van dien last te ontheffen, of anders dat de Fabriekant genoodzaakt worde, om zijne stinkende Stroop-Kokerij op eene plaats te brengen, daar niemand er eenigen last van hebbe.

Uit de *Pijpestraat*, den 3 Oct. 1820.

JAN PIJPESTEEL.

s' *Gravenhage*, den 30 September 1820.

MIJNHEER!

Op den 18 dezer, zag ik minder levendigheid op de weekmarkt dan gewoonlijk; men zeide mij, dat het der Joden groote *verzoendag* was. Van mijne jeugd af, weet ik, dat dit voor hen een groote feestdag is, op denwelken zij noch eten noch drinken, maar steeds in de gebeden zijn. Dit vasten kan misschien zijne nuttigheid in het godsdienstige hebben, dacht ik bij mij zelve; maar het kon tevens nuttig in het burgerlijke gemaakt worden, en wel op deze wijze. Men weet, dat de in- en uitgaande regten en de indirecte belastingen, zoo veel niet opbrengen als bevorens geraamd was: of dit te kort nu voortvloeit uit den goed georganiseerden sluikhandel, of uit het slecht georganiseerd stelsel dier belastingen, is het zelfde; maar dit te kort doet ons bij de inlevering van *budgets* altoos van *deficits* hooren gewagen. Indien de *domeinen*, even als de aardappelen, alle jaren op nieuw voortkwamen, was dit niets; maar men kan die maar eens verkoopen, en men mist dan in de volgende jaren derzelver opbrengsten. De rentmeesters die, bevorens, daar min of meer sobertjes of min of meer vet van leefden (neemt het zoo als gij verkiest), moeten toch ook weér op de pensioenlijst gebragt worden, derhalve, geene domein inkomsten, maar wel meer uitgaven in de jaren, die den verkoop volgen. Men weet verders, dat de *budgets* daarom *minder en geene* angst veroorzaken. Het denkbeeld is dus in mij opgekomen, om dit te kort of *deficit* door eene directe belasting te doen aanvallen, en wel onder den naam van *Eet- en Drinkgeld*. Bevorens had men wel de belasting van *Koffij- en Theegeld*, al dronk men nooit Koffij of Thee; eten en drinken nu doen toch meest alle menschen, de een meer, de andere minder.

Jaarlijks; *zou men*, bij het *inleveren* van het budget, de hoofdsom daarvan kunnen bepalen, naar rato van het *deficit* van het budget; bij voorbeeld, bedraagt het *deficit* vijftien millioenen en is de bevolking vijf millioenen *zielen*, elke menschelijke *ziel* door elkander gerekend, zal naar mijne gissing wel twaalf stuivers daags voor spijs en drank noodig hebben. Dit bedraagt *drie* millioenen; indien de wet dan *vijf* verzoen- of vastdagen beveelt, en het eten en drinken op die dagen, op verbeurte van dubbelde opbrengt, verbiedt, met last, om de deswege uitgespaarde uitgaven, volgens het aanslag-biljet, op poene van parate executie, bij den Ontvanger te brengen, dan waren die 15 millioenen spoedig en gemakkelijk gevonden. Kwam er maar 12 millioenen te kort, dan waren er maar *vier* verzoen- of vastdagen in dat jaar noodig; maar daarentegen, bij een *deficit* van 18 millioenen, zes zulke boetdagen, en zoo naar evenredigheid. (*) Men had dan een maatstaf, als tijdens het bestaan van wijlen de Bataafsche Republiek. Tien millioenen *deficit* werd destijds gevonden door middel van *één* percent op de bezittingen; twintig millioenen door *twee* percent enz. In het begin zouden sommige zich luide tegen die belasting verklaren, maar dat gaat, zoo als men weet, door den tijd van zelfs over.

Voor al kon men bij de inleiding der wet zeggen, dat, » *gelet* op het verledene, toen, in navolging van het Fransche *mourir pour la patrie*, gezongen werd:

Voor 't Vaderland te sterven,

Is de schoonste dood, die men kan verwerven,

altoos geduldig en lijdelijk, schoon inwendig brommende, de heffingen op de bezittingen en inkomsten werden opgebragt; al verder *gelet*, dat het altoos verkieslijker is, zich eenige dagen in het jaar voor

(*) Volgens de van ouds aangenomen denkbeelden, zou de schrijver eerder aan de *ligchamen* het vasten hebben mogen opleggen; sedert echter zoo vele mogendheden over een aantal *zielen* negotiëren, als de boeren over eene drift gauzen, komt het niet ongepast voor, om in zoodanig geval, dat er over de betrekkingen van de Gouvernemen ten jogens de onderzaten op dien voet moest gesproken worden, laatstegevoelde *zielen* te noemen.

het Vaderland van eten en drinken te onthouden, dan voor het Vaderland zoo maar *ad patres* te gaan, enz."

De dagen tot vasten voor het *deficit* van het budget bestemd, konden door den wetgever zoo wat naar een ieders genoegen bepaald worden, bij voorbeeld, op *Aschdag*, *goeden Vrijdag* en op *Maria Hemelvaart*: de eerste, om dat verscheiden *zielen 'savonds* te voren dapper gesmuld hebben, en de derde om dat sommige geleerde en gestreng *zielen* op dien verjaardag van *Napoléon* welligt gaarne zouden vasten, in de hoop, dat zij door dit middel iets zouden toebrengen, om het ligchaam van die *ziel* uit zijne gevangenschap te verlossen; verders op de dagen van de *verwoesting van Jerusalem* en op den gewonen grooten *versoendag* der Israëlieten; en moest er een *zesde* vastendag zijn, die kon men, boven en behalve den *goeden Vrijdag*, welke mede door de protestanten gevierd wordt, door het Lutersch en Hervormd Sijnode laten uitkiezen, echter aan alle gezindheden onder het oog brengende, dat zij eendragtig hierin moesten zijn, want dat het nu niet om den geloove of om der kerk wil, maar om het *deficit* van het budget te bestrijden te doen was.

Indien gij dezen in Uw Blad gelieft te plaatsen, denk ik, dat een of ander lid van den Raad van State of van de Tweede Kamer wel zal denken om deswege een voorstel te doen bij de aanstaande *deliberation* over het budget van 1821, indien er onverhoopt een *deficit* plaats heeft. Overigens ben ik altijd bereid, om de tegenbedenkingen op mijn financieel plan duidelijk en spoedig te wederleggen.

Intusschen noem ik mij

UEd. Dw. Dienaar,
MELCHIOR PLANNENMAKER.

Uit een hoekje van de Provincie Drenthe,
den 25 September 1820.

MIJNHEER!

Zeker Predikant, op een afgelegen dorp in Rusland gevestigd, ontving jaarlijks uit Hamburg een pak couranten van een jaar oud, en wist daarmede ook juist een jaar toe te komen, om dat hij zich die telkens één voor één op den datum der Courant (gij begrijpt dan een geheel jaar oud) door zijne dienstmaagd liet ter hand stellen: zij moest maar tegen hem zeggen: »Mijnheer, de brief-bestelder heeft daar de Courant gebracht.» Hij hield zich daaraan zoo stipt, dat wanneer iets gewigtigs tot slot had de woorden *het vervolg hierna*, hij geduldig den zoogenaamden *volgenden* postdag afwachtte. Op die wijze nu, lees ik den *Moniteur* van Parijs, welken onze beurtschipper mij voor een prijsje uit Amsterdam medebrengt: hij koopt dat Dagblad van tijd tot tijd, van eenen Koffijhuis-Knecht, met een geheel pak te gelijk, bij het pond. Dit door en door gelezen Blad, lees ik vervolgens, vooral om de zittingen van de Assises, en ook somtijds om de rapporten van de Ministers, die, even als de adviezen van de Leden der Kamers, te groot zijn om in onze Nederlandsche Couranten geheel te worden overgenomen. Meer dan eens heb ik uit die rapporten gezien, dat aan gemeenten, die door hageslag, brand of anderzins zware onheilen hadden geleden, onderstand in geld was verleend geworden, uit de *additionele centimes* voor *non-valeurs*, als zijnde bij de wetten op de Directe Belastingen, een gedeelte, ik meen één derde van die *additionele centimes* daartoe bestemd geworden: de naam van *non-valeurs* is meer een naam dan eene daadzaak, uit hoofde dat hetgeen van dit jaar niet ingevorderd kan worden, *non-valeur* heet, en dan in het volgende jaar, de rullen daarmede worden verhoogd. Dit *additioneel* bestaat ook nog in ons Rijk; maar ik heb nooit gehoord of gelezen wat daarmede wordt gedaan: komt het welligt in de *Amortisatie-kas*, om doode schuld te koopen? Dan behoeven onze achterkinds-kinderen, over 80 of 100 jaren, daar geen zorg meer voor te hebben, of 15 pCt. verhooging voor het Syndicaat te betalen. Maar dit raakt mij niet; als ik betaal, heb ik mijn pligt gedaan, en heb geen recht om vragen, *waar blijft toch ons geld?* daar is de Algemeene Rekenkamer voor; maar ik heb in de Couranten gezien, (en daar uit kan men het beste gewaar worden, of er weer *ipsis* voor het een of andere moet wezen) dat de schade van het afbranden van het Dorp *Beilen* ruim tweemaal-honderd-duizend guldens belooft, en daartoe eene *collecte* in de Noordelijke, maar niet in de Zuidelijke, Provincien zal gedaan worden. Ik twijfel of deze *collecte* wel *genoegzaam* tot herstel zal zijn; waarom ik UEd. af-

digter bij het hoofd-kwartier wonende dan ik, verzoek mij door middel van uw Blad te melden, of uit de *non-valeurs centen* ook iets voor *Beilen* bestemd is. Indien dit zoo ware, zou ik, als Drentenaar, mij bijzonder daarover verheugen; misschien hoor ik daa, bij die gelegenheid, ook van U, wat er van de *centimes* geworden is, waarmede door *Bonaparte*, in 1814, (die van 12 en 13 zal hij zelf wel opgestoken hebben.) de verponding in onze Noordelijke Provincien is verhoogd geworden, tot het doen bouwen van *centrale* gevangenhuisen te Amsterdam en te Groningen, waartoe, zoo ver ik weet, nooit geen steen is gelegd. Mogelijk is ook dit geld in de *Amortisatie-kas* gestort. O! wat een heilzaam ding is die kas, en welke zorg moet die niet aan den Makelaar *Kootjs* en aan andere daarbij belanghebbenden dagelijks opleveren!

In afwachting van Uw antwoord, blijve ik

UEd. Dw. Dienaar,
GIJS VAN CENTEN.

MIJNHEER,

In n.º 58 van uw Advertentie-Blad, hebt gij uwe lezers bekend gemaakt met de onverdraagzaamheid van sommige gereformeerden te Muiden. Waarlijk, het is bedroevend, wanneer men in de 19 Eeuw zulke domheden leest. Hier zoude die weigering hoogstwaarschijnlijk geene plaats gehad hebben; althans, verleden jaar, heeft de Kerkenraad der Hervormden zich hier in een veel beter licht getoond. De Kerk der Doopsgezinden had toen eene groote reparatie en opkuapping noodig, zoo dat dezelve van binnen geheel en al moest geverfd worden, en men er dus een paar Zondagen niet zonde kunnen prediken. Men vervoegde zich bij den President-Predikant der Hervormden, met het verzoek om eene der Kerken van die Gemeente zoo lang te mogen gebruiken, en wel bepaaldelijk de *Nieuwe Kerk*, waar een orgel is, omdat de Doopsgezinde Gemeente alhier niet gewoon is zonder orgel te zingen. De Hervormde Predikant ontving de commissie uit den Kerkenraad der Doopsgezinden zeer beleefd en belaste zich met het verzoek ter plaatse te brengen waar zulks behoorde; hetgeen dan ook ten gevolge had, dat in hetzelfde zeer vriendelijk toegestemd werd, en er toen drie Zondagen in de *Nieuwe Kerk* der Hervormden door de Leeraars der Doopsgezinde Gemeente gepredikt is. De Haarlemsche Geestelijken zijn dus vrij wat verdraagzamer dan zekere Heeren te Muiden. Doch ook hier is er kaf onder het koren, en daarvan zal ik U een staaltje mededeelen.

Er is hier in Haarlem gebrek aan goede orgelspelers, en wanneer de eene of andere organist eens ziek is, of zich uit de Stad begeeft, is het zeer moeilijk iemand te vinden, die den post waarnemen kan, alzo bijna allen die orgel spelen kunnen als organist in de eene of andere Kerk geplaatst zijn. De organist van de Doopsgezinde Kerk had het reeds met verscheidene plaatsvervangers geprobeerd, en vond dat de Heer * * nog wel de beste was. Wanneer hij dus niet wel of uit de Stad was, was het de Heer * * altijd dien hij bij voorkeur verzocht, den dienst voor hem waar te nemen en die dat dan ook altijd volvaardig deed. Verleden jaar is het verscheidene Zondagen na elkander gebeurd; en dezen zomer weer. Voor veertien dagen moest de organist weder uit de Stad, van Zaterdag tot Maandag, en zond dus bij den Heer * *. Maar kort voor dat de organist van huis gaan zoude, komt de Heer * * bij hem en zegt: »Vriend! » het spijt mij, maar ik kan en mag morgen niet voor » U spelen.» — Hoe! gij moogt niet? — » Neen. Ik heb » er al dikwijls van onzen Pastoor (de Heer * * is » Roomsche) knorren over gehad, dat ik in eene Pro- » testantische Kerk soms het orgel bespeelde; maar » nu is het zoo hoog geklommen, dat hij mij for- » meel de communie . . . ontzegt, als ik het ooit » weer wagen durfde om voor U te spelen. Ik moet » dus, hoe gaarne ik U helpen wilde, daarvan af- » zien.»

Naar ik hoor, is deze onverdraagzame Pastoor de Heer * * misschien wel dezelfde die onlangs met de Diligence van den Haag gekomen is (zie Advertentie-Blad n.º 76). Of alle dikke en danne Pastoors even onverdraagzaam denken, daaraan zoude ik twijfelen; althans de Heer Pastoor * * in wiens Kerk somtijds musicale Missen geëxecuteerd worden, ziet het zeer gaarne dat ook Protestanten zich daartoe *preteren* en ontvangt hen ten zijnen huize zeer gul en vriendelijk.

Ik ben uw bestendige lezer.

Provincie Groningen, den 23 September 1820.

MIJNHEER!

Voor eenigen tijd ging ik naar B....., een voornaam welvarend dorp op het onvrjige territoir, om eenen mijner vrienden, zijnde van beroep een blaauwverwer, een bezoek te geven; bij mijn binnenkomen in huis, ontdekte ik dadelijk, dat de man zijne gewone opgeruimtheid had verloren. Na over en weder naar de gezondheid van onze bekenden te hebben vernomen, vroeg ik al spoedig, wat toch de redenen waren, dat ik hem zoo mistroostig vond. Dan goeden man kwamen de tranen in de oogen, en er ontstond tusschen ons het volgende gesprek.

Hij. Gij weet dat ik, reeds sedert meer dan twintig jaren, alhier mijn bestaan heb gezocht in het verwen, voornamelijk van *vijschacht*, eene stof, welke bij ons de algemeene kleeding van den middelstand is, en die alhier bevorens zoo veel gefabriceerd werd, dat het in ons dorp aan een groot getal spinsters, en aan vier weverijen werk verschafte, en van het verwen had ik, met nog een verwer, een ruim bestaan; doch dit heeft thans opgehouden; ons welvaren, en het bestaan van vier wevers met hunne huisgezinnen, en van eene groote menigte spinsters in ons dorp, is vernietigd, door het invoeren van de wet van *Appellius*, van den 12 Mei 1819, en het daarstellen van het *onvrjige territoir*.

Ik. Hoe kan die wet hinderlijk zijn aan de fabricage van *vijschacht* op het onvrjige territoir? dat begrijp ik niet.

Hij. Dan zal ik het u begrijpelijk maken: Nadat het *vijschacht* is geveerd, moet het ook nog worden geverst, eer het tot gebruik geschikt is; dit nu, kan in ons dorp niet gebeuren, alwaar zoodanig werktuig tot persen niet bestaat; wij waren dus genoodzaakt, het geveerde *vijschacht* naar W....., een vlek op het *vrjige territoir*, twee uren gaans van ons, ter persing te zenden. Daar komt de wet van den 12 Mei 1819; volgens art. 224 mogen geene manufacturen van de grenslijn naar de binnenlijn worden vervoerd, dan met speciale vergunning van de *Administratie*, en ziedaar onze kostwinning vernietigd.

Ik. Maar hebt gij u dan niet aan die Heeren van de *Administratie* geaddresséerd? Zij zijn toch over het algemeen, zoo slim niet, en zouden u toch dien vervoer wel hebben vergund.

Hij. Ja, maar toen was het glad afgedaan: in het eerst ging dit nog al zoo wat oogluikende toe; tot dat ik, bij missive van den Ontvanger van het kantoor, te . . ., aan de wet van den 12 Mei 1819 werd herinnerd, met verklaring, dat hij mij, zonder speciale vergunning van de *Administratie*, geene *biljetten* tot vervoer konde afgeven. Ik presenteerde nu dadelijk een rekwest aan den Heer Directeur dezer provincie, om de noodige vergunning te erlangen, en sprong van blijdschap op, toen ik, in het eerste gedeelte van de resolutie van Zijne Excellentie, las: „Heeft goedgevonden en verstaan, voorschreven verzoek te *accorderen*." Maar, begrijp eens, hoe ik te moede werd, toen ik vervolgens las, dat mij de *documenten* tot vervoer niet zouden worden verleend, dan op *productie* van een *certificaat* der Plaatselijke Regering van onze Gemeente, waardoor de oorsprong (*origine*) der goederen, die elk *transport* uitmaken, werd bewezen.

Ik. Nu, dan gaat het u daar eveneens mede, als ons, boeren, met den vervoer van verkens; maar, ofschoon het verkrijgen van dit certificaat eenige kosten veroorzaakt, is het daarom toch met den vervoer niet glad afgedaan?

Hij. Ja, mijn vriend, volkomen afgedaan. Toen ik met de resolutie van den Directeur bij onzen Schout kwam, wierp Z. Ed. mij dezelve weder voor de voeten, en zeide: „Maak mijn compliment aan den Heer Directeur, en zeg hem, dat ik hem hartelijk bedank, om achter de weefstellen van de wevers of in de zwijnenhokken op te passen, of de te vervoerene goederen hier al of niet worden gefabriceerd of opgetrokken." Hiermede konde ik weg gaan; zonder, dat ik het den man kwalijk konde nemen, dat hij weigerde iets te verklaren, waarvan hij de waarheid niet wist. En hoe kan hij ook weten, als ik met een stuk *vijschacht* bij hem kom, waarvan hij de fabricage niet heeft gezien, of dit goed hier of elders is gefabriceerd?

Ik. Juist: de man had gelijk: hieraan heb ik nog niet eens gedacht. Ons Bestuur komt het zoo naauw niet; dat wil, in zoodanig geval, nog al wat verklaren, waar het niet van weet. Maar mij dunkt,

dat het beter ware, dat dit certificaat door de *Heeren* Commissen zelven werd afgegeven; die konden, in allen gevalle, toch verklaren, dat er in zob langen tijd als de Ontvanger dit begeerde, geen *vijschacht* of verkens, of wat het dan wezen mogte, de grenzen waren gepasseerd. Met die *Heeren* is de linie immers zoo goed bezet, dat er geen muis kan passeren, zonder bij den kraag gevat te worden.

Hij. Ja, dit heb ik ook al gezegd: maar die *Heeren* laten zich zoo gemakkelijk niet zeggen. Ik had er geenszins aan getwijfeld, of er zoude door de Commissie van *zeventien* worden voorgeslagen, dat het *onvrjige territoir* wierd afgeschafft: dit zoude, dacht mij, de eerste verandering wezen, die men in het stelsel van *Appellius* maakte; maar sints ik heb vernomen, dat er weinige of geene verandering zal plaats hebben, weet ik niet, wat ik thans moet aanvragen, om voor mij, mijne vrouw en kinderen de kost te winnen; een ander handwerk heb ik niet geleerd, en langer zonder een middel van bestaan voort te leven, kan ik ook niet.

Zie daar, Mijnheer de Redacteur, andermaal eene schets van onzen toestand op het *onvrjige territoir*. Honderden van menschen zijn, door het invoeren van die wet, dadelijk van alle bestaan beroofd. God geve, dat de Commissie, belast met de *revisie* der Indirecte Belastingen nog bij tijds onze bezwaren in aanmerking moge nemen, en zoodanige wetten voordragen, waarbij aan alle ingezetenen veroorloofd zij, hunne kostwinningen, zonder eenige belemmering, voort te zetten.

Dat men ons belastingen in *geld*, zoo veel als noodig is, oplegge: wij zijn bereid dezelve, zonder gemor, op te brengen, zoo men ons van het *onvrjige territoir* verlost, en ons onze natuurlijke vrijheden laat behouden!

Ik ben uw bestendige Lezer, A.

ADVERTENTIEN.

PUBLIEKE VERKOOPING, op *Dingsdag* den 17 October 1820, des voormiddags ten 11 ure, in de Herberg de *rustende Jager*, te *Heijloo*, ten overstaan van M. JACOB NUNAN, VAN DER VEEN, openbaar Notaris te *Alkmaar*, van eene **HUISMANS WONINGE**, met Stallinge voor ruim 15 stuks *Runderen*, met *Wagen*, met *Wagen*, met *Koeshoel*, en circa 27 Morgens *Weide*, *Hooi*, *Zaad* en *Riet-Lands*, staande en gelegen aan de Westerszijde van *Heijloo*, het Huis gemerkt met N°. 42. Alles bij *Biljetten* breeder omschreven. De Kooper kan, des verkiezende, gedurende de drie eerstvolgende jaren, de helft der kooppenningen, tegen vijf ten honderd op *Hypotheek* behouden. Nadere informatie zijn te bekomen bij den Heer J. SMIT, Secretaris, te *Heijloo*, en ten Kantore van bovengemelden Notaris, in de *Lange-straat*, *Wijk B.*, N°. 85, binnen *Alkmaar*.

Bij J. VAN GEMERT, Boekverkooper te 's *Gravenhage*, tweede *Wage-straat* zijn te bekomen, voor de veel verminderde prijzen: I. INLEIDING tot de kennis der *Noorder-Poollanden*; getrokken uit de *Dierkunde der Noorder-Poollanden*; uit het Engelsch, door *Pennant*, en naar het Hoogduitsch van Professor *Zimmerman* vertaald; met kaarten en platen, groot 430 bladz.; à f 1 - 16 - : II. LOTGEVALLEN en jammerlijk uiteinde van *Mevrouw de Budoy*, in Januarij 1814 geheel naakt en levende gevonden in het *Pyroneesche Gebergte*; uit het Fransch vertaald, groot 504 bladz.; à f 1 - 20 - : NB. Worden niet in Commissie verzonden.

BELANGRIJK BERIGT voor VEEHOUDERS.

Onder de nuttigste Werken, welke in deze dagen het licht zien, en welker verspreiding men, zoo veel mogelijk, dient te bevorderen, mag men bijzonder tellen het, door den kundigen en verdienstelijken Geneesheer A. NUMAN, woonachtig op het *Hoogezand* (Provincie Groningen) na eenen veeljarigen arbeid volbragte, Werk, getiteld: HANDBOEK DER GENEES- EN VERLOSKUNDE VAN HET VEE; hoofdzakelijk getrokken uit onderscheidene in- en uitlandsche Vee-artsenij-kundige Schriften, vooral ingerigt naar de behoeften van het Koninkrijk der Nederlanden, onder opzigt der Maatschappij: Tot nut van 't Algemeen; met platen. — De lof, welke onze Vaderlandsche Boekbeoordeelaars, en de openbare aanprijzingen, zoo door de Commissie van Geneeskundig Toezicht als door de Commissie van Landbouw in de Provincien *Friesland* en *Groningen*, van dit Werk gegeven hebben, zijn de waarborgen voor de voortreffelijkheid van hetzelfde. Ten einde het voor ieder verkrijgbaar te maken, is de prijs meer dan de helft minder gesteld, dan gewoonlyk. Hetzelve is gedrukt te *Groningen*, bij R. J. SCHIERBEEK, en alom voor 2 gulden, in groot 12°, te bekomen.

SCHIEDAM, den 4 October.

Genever, de 30 Virtels, zonder Fust . . . 6½

Amsterdamsche Proef . . . 7½

Zonder de Belasting.